

Жінки у війні

«У війни нежіноче обличчя...»

Світлана Аліксієвич

Складові дослідження:

- «Жінка та армія» - форми мобілізації жінок;
- випробування та зміни у повсякденному житті;
- ставлення: між патріотизмом, пацифізмом та соціальними протестами;
- вплив війни на індивідуальний життєвий шлях, місце жінки у суспільстві.

У серпні 1914 р. більшість підприємств, власниками й працівниками яких були мобілізовані чоловіки, закрилися, що викликало і безробіття жінок-робітниць. Щоб заробити собі на життя, багато жінок ішли шити чи займатися рукоділлям до майстерень, відкритих заможними жінками-благодійницями. Період війни засвідчив і соціальну мобілізацію жінок із заможного середовища. Стосовно трудової мобілізації, то лише селянки були призвані замінити їхніх чоловіків на полях, оскільки початок війни співпав зі збором врожаю. Інші жінки мали або чекати, або йти до військової медичної служби як наймані військові медсестри чи добровольці Червоного Хреста.

Війна дуже швидко перетворилася на смертоносну, відчувалася гостра нестача військової медичної служби. На воєнних плакатах того часу з'являється новий жіночий образ медсестри – *“білого ангела”* – яка турбується про поранених.

1915 р. - стало очевидним, що війна буде тривалою, уряди країн усвідомили необхідність реорганізації економіки для роботи в режимі воєнного часу, щоб забезпечити першорядні потреби населення та армії.

Жінки, які приходили на військові виробництва, були дуже різними: домогосподарки, котрі тепер мусили самі утримувати сім'ю, юні дівчата, робітниці, які втратили роботу з початком війни. Зросла й присутність жінок у публічних місцях. Вони займали посади в муніципалітеті та банках, працювали листоношами, офіціантками в кафе, водіями трамваїв – тобто на всіх посадах, що до війни вважалися чоловічою справою.

*Жінки розвозять
МОЛОКО*

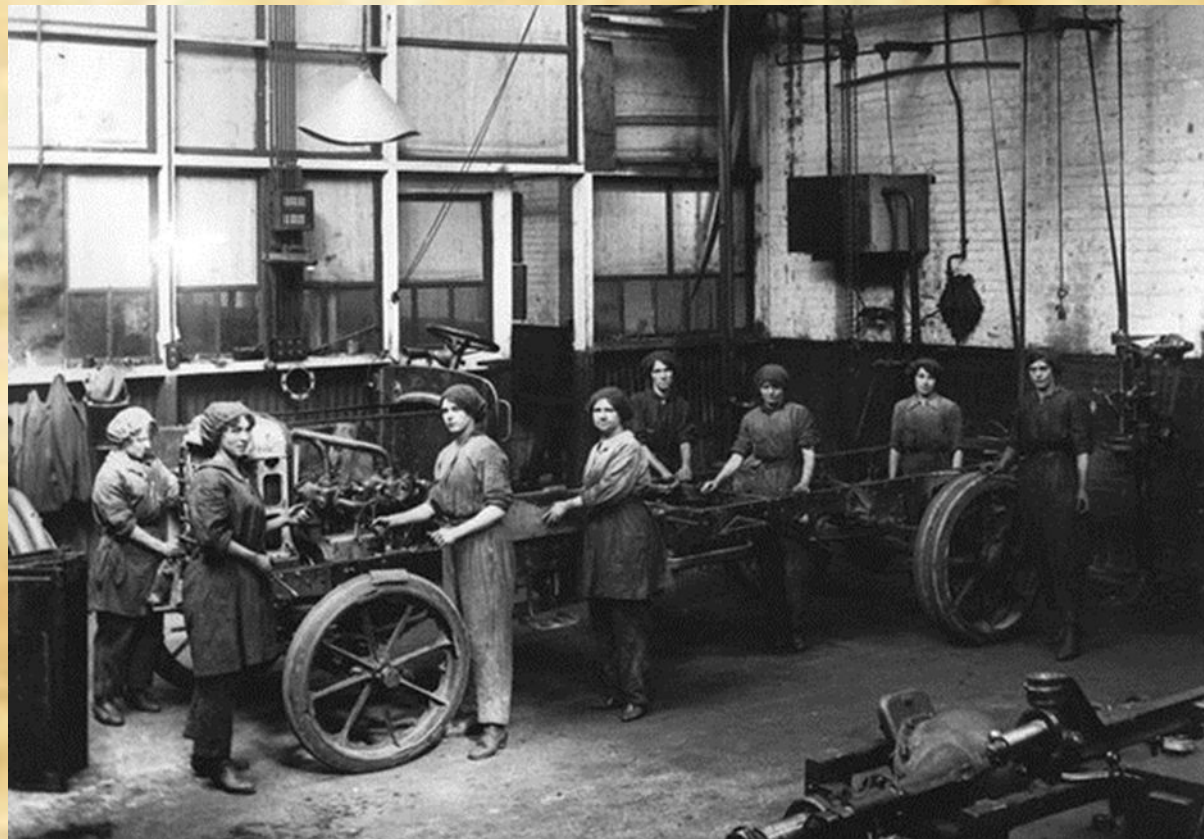

жінки-вагоновожати
жінки поліцейські
жінки-двірнички

Важкої промисловість – військові, металургійні і хімічні заводи, де раніше працювали винятково чоловіки. Жінки починали працювати на серійному виробництві, але з часом виконували й більш кваліфіковані завдання, наприклад, займалися зварювальними роботами. Така робота оплачувалася краще, ніж «жіноча» робота, але й ставила жінок дуже тяжкі умови праці, особливо зважаючи на відсутність соціального законодавства в часи війни.

Одним із найвідоміших підрозділів російської армії став Добровольчий жіночий ударний батальйон смерті, який на початку літа 1917 р. очолила георгіївський кавалер, прапориц Марія Леонтіївна Бочкарьова. Причиною стало бажання уряду Російської імперії прикладом жіночих формувань повернути воїнів в окопи тоді, коли бойовий дух солдатів падав і вони відмовлялися воювати на фронті.

У Великобританії в 1917 році був створений допоміжний жіночий армійський корпус, у якому в 1918 році служило 40 тисяч жінок, із яких понад 8 тисяч були іноземками. Цих жінок дуже критикували, вони навіть більше, ніж жінки на виробництвах, викликали «страх маскулінізації». Німеччина і Франція не створили жіночих корпусів.

*Участь українок у Першій світовій війні: Катерина
Гриневичева, Софія Галечко, Гандзя Дмитерко, Василина
Ощипко, Олена Кузь, Павлина Михайлишин*

Катерина Гриневичева – письменниця,
зamoжній спольщеній родині. У
працювала вчителькою в баракової школи у
– поселенні для українців, створеному
Угорщини.

на, а особливо для жінки-
воїна, - спитайте тих, що її перейшли»:

Олена Степанів

*Перша в світі жінка зарахована на
військову службу у званні офіцера,
четар Української Галицької Армії.*

Чи Велика війна емансипувала жінку?

- по-перше, у 1920-х роках з'явився феномен моди *garçon*, і важливо, що ця мода на зачіски та одяг, які вивільнювали тіло, стосувалося всіх соціальних прошарків.

- по-друге, наприкінці 1918 року жінки отримали виборче право в Австрії, Угорщині, Німеччині і Великобританії, а в 1920 році – у Бельгії та США. Втім, жінки держав, які не воювали, як-от Бельгія і Швеція, отримали виборчі права, тоді як італійки і французьки – ні.

- Наслідки Великої війни для жінок були дуже різними, як різними є і самі жінки.
- Війна стала поштовхом для усвідомлення жінками своїх прав і можливостей:
- Збільшення чисельності жінок на виробництві, у державних відомствах, установах;
- Зміна стилю одягу у жінок (короткі зачіски, спідниці, жіночі штани);
- Посилення емансипації та феміністичного руху у післявоєнній Європі.

Дякую за увагу !

